

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย โดยไม่จำกัดวัย และวุฒิการศึกษา หรือจำนวนปีที่ทำงาน การสุ่มตัวอย่างเป็นแบบชนิดแบ่งชั้น (Stratified random sampling) สำหรับพยาบาลในส่วนกลาง สุ่มจากพยาบาลที่ทำงานอยู่ในศูนย์บริการสาธารณสุขทั้งหมดรวม 4 เขต ๆ ละ 30 คน รวม 120 คน สำหรับพยาบาลในส่วนภูมิภาคสุ่มจากพยาบาลในโรงพยาบาลอำเภอและศูนย์การแพทยอนามัย จาก ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคละ 30 คน รวม 120 คน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รวม 240 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลในสถานพยาบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สร้างขึ้นโดยอาศัยขอบเขตการให้บริการสาธารณสุขมูลฐานของกระทรวงสาธารณสุขที่เขียนไว้ในการประชุมระดับชาติ เรื่อง การสาธารณสุขมูลฐาน (Primary Health Care) ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 6 - 9 กันยายน 2520 ก่อนที่จะสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการสาธารณสุขมูลฐานในคานต่าง ๆ รวมทั้งศึกษางานของพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้จากหนังสือ วารสาร และรายงานต่าง ๆ ประกอบด้วย

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของพยาบาล ซึ่งประกอบด้วยอายุ

สถานภาพสมรส วุฒิบัตรที่ได้รับ สถานันที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่งงานในปัจจุบัน และ
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาล
ในสถานพยาบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่กำลังทำงานอยู่ในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบ
ถาม แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนให้ค่า (rating scale) 5 ระดับ ลักษณะแบบ
สอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นลักษณะการให้บริการสาธารณสุขมูลฐานอยู่
ทางซ้ายมือ และส่วนที่เป็นความถี่ให้การปฏิบัติงานอยู่ทางด้านขวามือ ดังตัวอย่างดังนี้

การให้บริการสาธารณสุขมูลฐาน	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยครั้ง	ทำบ้างเป็นบางครั้ง	ทำน้อยมาก	ไม่ได้ทำเลย
ให้คำแนะนำดูแลสุขภาพมีครรภ์					

แบบสอบถามนี้มี 4 ด้าน 60 ข้อคำถามดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	จำนวน	14	ข้อ
2. ด้านการคุ้มครองเฉพาะ	จำนวน	7	ข้อ
3. ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น	จำนวน	33	ข้อ
4. ด้านการจำกัดความพิการและการฟื้นฟูสภาพ	จำนวน	6	ข้อ

ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนในแต่ละอันดับไว้ดังนี้

ทำเป็นประจำ	คะแนน	5
ทำบ่อยครั้ง	คะแนน	4
ทำบ้างเป็นบางครั้ง	คะแนน	3
ทำน้อยมาก	คะแนน	2
ไม่ได้ทำเลย	คะแนน	1

ตอนที่ 3 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขมูลฐาน

การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาล 12 ท่าน เป็นผู้ประเมินค่าความตรงของแบบสอบถาม โดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ภาควิชาพยาบาล โรงพยาบาลรามธิบดี	4	ท่าน
แผนกพยาบาล โรงพยาบาลราชวิถี	4	ท่าน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	4	ท่าน

ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากหัวหน้าภาควิชาพยาบาล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง เพื่อแจ้งความประสงค์เกี่ยวกับการตรวจสอบ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะสำหรับปรับปรุงแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามนี้ได้รับคืนด้วยตนเองโดยไม่มีข้อต้องแก้ไขปรับปรุงเลย

การหาความเที่ยง (Reliability)

การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามซึ่งหาความตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปใช้กับกลุ่มประชากรซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรที่จะศึกษา คือพยาบาลที่ศูนย์บริการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร 10 คน และพยาบาลที่โรงพยาบาลอำเภอ 10 คน โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าความคงที่ แบบแบ่งครึ่ง (Split half method) หาค่าสหสัมพันธ์ของแบบสอบถามครึ่งชุด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน แล้วหาค่าความเที่ยงของคะแนนแบบสอบถามทั้งชุดโดยใช้สูตรของ สเปียร์แมน บราวน์ (Spearman Brown) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ .97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการดำเนินการเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยถึงหัวหน้ากองพยาบาล กรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการโรงพยาบาลอ่าเภอในส่วนภูมิภาค
2. ในส่วนกลางผู้วิจัยได้นำหนังสือแนะนำตัวไปพบกับหัวหน้าพยาบาลกรุงเทพมหานครเอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการวิจัย โดยขอรายชื่อพยาบาลที่สังกัดอยู่ในกองพยาบาล ในส่วนภูมิภาคผู้วิจัยได้ขอรายชื่อพยาบาลที่อยู่ในสังกัดไปยังผู้อำนวยการโรงพยาบาลอ่าเภอ และศูนย์การแพทยอนามย์ ซึ่งรายชื่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลอ่าเภอและศูนย์การแพทยอนามย์ ได้จากกองสาธารณสุข ส่วนภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข
3. เมื่อได้รายชื่อแล้วทั้งในสถานพยาบาลส่วนกลางซึ่งมีจำนวน 210 คน และในส่วนภูมิภาคมีจำนวน 280 คน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปตามรายชื่อนั้นทางไปรษณีย์ ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2523 สำหรับในส่วนภูมิภาคให้ส่งแบบสอบถามคืนมาภายใน 3 อาทิตย์ คือวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2523 สำหรับในส่วนกลางให้ส่งแบบสอบถามคืนมาภายใน 2 อาทิตย์ คือวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2523 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืนมาโดยการปิดแสตมป์และพิมพ์ชื่อที่อยู่ของผู้วิจัยไว้ในแบบสอบถาม
4. แบบสอบถามในส่วนกลางได้คืนมา 175 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีแบบสอบถามที่ตอบไม่สมบูรณ์เสีย 12 ฉบับ จึงเหลือ 163 ฉบับ สำหรับในส่วนภูมิภาคได้แบบสอบถามคืนมา 225 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.35 มีแบบสอบถามที่ตอบไม่สมบูรณ์ 10 ฉบับ จึงเหลือเพียง 215 ฉบับ แล้วจึงนำแบบสอบถามในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมาจับฉลากเอาเขต และภาคละ 30 ฉบับ รวมเป็นแบบสอบถามในส่วนกลาง 120 ฉบับ ส่วนภูมิภาค 120 ฉบับ รวมทั้งหมด 240 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การให้บริการสาธารณสุขมูลฐานของพยาบาลในส่วนกลางและ

ส่วนภูมิภาค ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างประชากรในส่วนกลางและ
ส่วนภูมิภาคนำเสนอในรูปตารางร้อยละโดยจะแยกเสนอเป็นเรื่อง ๆ ไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขมูลฐานของ
พยาบาลในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค วิเคราะห์ข้อมูลโดย

ก. ค่าความถี่ชนิดมีเลขคณิต ของการให้
บริการสาธารณสุขมูลฐานในแต่ละท่านและแต่ละกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n} \quad 1$$

\bar{X} หมายถึง มีชนิดมีเลขคณิต

$\sum X$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนทั้งหมด n จำนวน

n หมายถึง จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

ข. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ของการให้บริการสาธารณสุขมูลฐานในแต่ละท่านเป็นรายข้อ โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{n} - \left(\frac{\sum X}{n}\right)^2} \quad 2$$

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

¹ Allen L. Edwards, Experimental Design in Psychological Research (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1964), p. 91.

² ประคอง วรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, หน้า 59.

- Σx แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัว
 Σx^2 แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

ค. เปรียบเทียบความแตกต่างกันในการให้บริการสาธารณสุขมูล
ฐานระหว่างกลุ่มพยาบาลส่วนกลาง และสวนภูมิภาคโดยส่วนรวมและรายคน
ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{\Sigma x_1^2 + \Sigma x_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

\bar{x}_1 แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้บริการสาธารณสุขมูล
ฐานของพยาบาลในส่วนกลาง

\bar{x}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้บริการสาธารณสุขมูล
ฐานของพยาบาลในส่วนภูมิภาค

Σx_1^2 แทน ผลรวมของข้อมูลในส่วนกลางแต่ละตัวยกกำลังสอง

Σx_2^2 แทน ผลรวมของข้อมูลในส่วนภูมิภาคแต่ละตัวยกกำลังสอง

n_1 แทน จำนวนข้อมูลในส่วนกลาง

n_2 แทน จำนวนข้อมูลในส่วนภูมิภาค

ง. การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance)
เพื่อทดสอบระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของพยาบาลในเขตและภาคต่าง ๆ 4 กลุ่ม
โดยใช้ เอฟ - เทสต์ (F - Test) ดังนี้

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พระนคร:
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2513), หน้า 90.

แหล่งความแปรปรวน (Source of Variation)	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (Treatment)	SS _{treat}	k-1	$\frac{SS_{treat}}{k-1}$	$\frac{MS_{treat}}{MS_{within}}$
ภายในกลุ่ม (Within)	SS _{with}	k(n-1)	$\frac{SS_{with}}{k(n-1)}$	
รวม (Total)	SS _{total}	kn-1		

SS _{treatment}	แพนค่า	Sum of Squares	ระหว่างกลุ่ม
SS _{within}	แพนค่า	Sum of Squares	ภายในกลุ่ม
MS _{treatment}	แพนค่า	Mean of Squares	ระหว่างกลุ่ม
MS _{within}	แพนค่า	Mean of Squares	ภายในกลุ่ม
k	แพน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเปรียบเทียบ	
n	แพน	จำนวนข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง	

ถ้าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนปรากฏว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรทีละคู่ โดยใช้สูตรการคำนวณของ คันทันแคนส์ นิว-มัลติเปิล เรนจ์ เทสต์ (Duncan's New multiple Rang Test)²

¹Edwards, Experimental Design in Psychological Research, p. 115-134.

²Ibid., p. 136-140.